

פתובים משני עבריהם, מזה ומזה הם פתובים, לחות אבן פתובים וגומר. לחת אבן, מה זה אבן? זו אבן השתיה, שממנה השפת העולם, והיא בת העין, עליה נאמר על אבן אחת שבעה עינים, והם שבעה גלדי העין, ועליהם נאמר שבוע ביום הללתיך, וזו המלכות הקדושה שנאמר בה אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, מי הבונים? אלו אותם בעלי המשנה שבונים את הבנינים של העולם ופוסקים הלכות, שמאסו בגלות, נאמר בה היתה לראש פנה, משום שהיא הלכה למשה מסיני, קבלה למשה, ומה שהיתה בת העין שחורה, ממנה ובה יהיה הקדוש ברוך הוא מאיר לעולם, משום שהיא מאיר בה.

והעינים שמאירות בתורה, עליהם נאמר עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו, וצריך אדם להתעסק בהם תמיד, ערב ובקר וצהרים תמיד, שישתפל בה הקדוש ברוך הוא בעיניו. זהו שכתוב תמיד עיני יהו"ה אלהי"ך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ולמדנו תמיד מתמיד, תמיד של ערב ובקר מתמיד של תמיד - עיני יהו"ה אלהי"ך בה, והרי התמיד של ערב ובקר הוא של קריאת שמע, אלא מפאן למדנו, שמי שקורא קריאת שמע ערב ובקר בכל יום תמיד, כאלו קיים והגית בו יומם ולילה בתורה, זהו שכתוב לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה. וספר תורה הוא עין, שני פנפי העין - שני לוחות, ועליהם נאמר תמיד עיני יהו"ה אלהי"ך בה מראשית השנה, ומה זה בה? בבת העין שהיא השכינה, ועל

דאורייתא דאתמר בהון פתובים משני עבריהם מזה ומזה הם פתובים, לחות אבן פתובים וגומר, לחת אבן, מאי אבן, דא אבן השתיה, שממנה השפת העולם, והיא בת עינא, עלה אתמר (זכריה ג ט) על אבן אחת שבעה עינים, ואינון שבעה גלדי עינא, ועלייהו אתמר (תהלים קיט קסד) שבוע ביום הללתיך, ודא מלכותא קדישא, דאתמר בה (שם קיח כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, מאי הבונים אלין אינון מארי מתניתין דאינון פנאן בניינין דעלמא, ופוסקי הלכות, דמאסו בה בגלותא, אתמר בה היתה לראש פנה, בגין דאיהי הלכה למשה מסיני קבלה למשה, ומה דהות בת עינא אוכמא, מינה ובה יהא קודשא בריך הוא נהיר עלמא, בגין דאיהו נהיר בה.

ועינין דנהרין באורייתא, עלייהו אתמר (שם קמה טו) עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו, וצריך בר נש לאתעסקא בהון תדיר ערב ובקר וצהרים תמיד, לאסתפלא בה קודשא בריך הוא בעיניו, הדא הוא דכתיב (דברים יא יב) תמיד עיני יהו"ה אלהי"ך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ואוליפנא תמיד מתמיד, תמיד דערב ובקר, מתמיד דתמיד עיני יהו"ה אלהי"ך בה, והא תמיד דערב ובקר דקריאת שמע איהו, אלא מפאן אוליפנא דמאן דקרי קריאת שמע ערב ובקר בכל יום תמיד, כאלו קיים והגית בו יומם ולילה באורייתא, הדא הוא דכתיב (יהושע א ח) לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה, וספר תורה (דף קמה ע"ב) איהו עין, תרי פנפי עינא תרי לוחי, ועלייהו אתמר תמיד עיני יהו"ה אלהי"ך בה מראשית השנה, ומאי בה, בבת עין דאיהי שכינתא, וכנפי עינא

עלייהו אתמר (תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק, תלת גוונין כלל ופרט, וכלל ואינון אהי"ה אשר אהי"ה, דאינון כלל בכל אורייתא, אהי"ה כלל, אשר פרט, אהי"ה כלל. קריצין דעל עיינין, עלייהו אתמר (שיר ה יא) תלתלים שחורות פעורב, ואינון תלי תלים. מצחא דעל עיינין בה ציץ נזר הקדש, מרוקם בגוונין וציורין דבי מקדשא דלעילא, וציורין דילה שרטוטין בפותיא ובאורפא, מנהון דקיקין מנהון רברבין, ועלייהו אתמר במקום שאמרו להארין אינו רשאי לקצר, לקצר אינו רשאי להארין, להארין מסטרא דו', לקצר מסטרא דו'.

אנפין דמטרוניתא, אינון מ"ט אנפין טהור, נהרין פשושנה תוור וסומק, נטלין מימינא ושמאלא, גוון תוור בליבון דענוה, סומק בשת דדחילו, ירא בשת, פד אתחזרו ירוקין, הא חתן דילה אסתלק לגבי חמה דאיהי אימא עלאה, ומאלין תלת גוונין דאנפין תליין שבועין ותרין אנפין פחושבון חס"ד, ובהון יר"ו אתוון פחושבון גבור"ה, ודא איהו רזא דויעבור יהו"ה, רזא דעיבור, נהיר בהון לגבי כלה בארבע אנפין, הדא הוא דכתיב (יחזקאל א ו) וארבעה פנים לאחת, ועמודא דאמצעיתא איהו וא"ו עיבור השנה, דאית בה תלת עשר ירחין, ואנון ואיהי בראשי תיבין ו"הו א"ני ו"הו, וביה איהו אשה (נ"ל איש) ואיהי אשה עוברא, סוד העבור יסוד, דאיהו יסוד טפה, דמינה אתעבידת עבור, דאיהו וא"ו, דהא וא"ו בלא טפה לית לה עבור, ודא איהו מוחא דתמן חכמה.

וא"ו איהו חוטמא מתתקנא באנפין, עלייהו אתמר (בראשית ב ו) וייצר יהו"ה אלהים,

כנפי העין נאמר פתחו לי שערי צדק. שלשה גונים - כלל ופרט וכלל, והם אהי"ה אשר אהי"ה, שהם כלל בכל התורה, אהי"ה כלל, אשר פרט, אהי"ה כלל. הגבות שעל העינים, נאמר עליהם תלתלים שחורות פעורב, והם תלי תלים. על המצח שעל העינים ציץ נזר הקדש, מרוקם בגונים וציורים של בית המקדש שלמעלה, והציורים שלה שרטוטים ברחב ובארץ, מהם קטנים מהם גדולים, ועליהם נאמר במקום שאמרו להארין אינו רשאי לקצר, לקצר אינו רשאי להארין, להארין מהצד של ו', לקצר מצד של י'.

פני הגבירה, הם ארבעים ותשע פנים טהור, מאירים פשושנה, לכן ואדם, נוטלים מימין ומשמאל, גוון לכן בלבון של ענוה, אדם - בשת של יראא, ירא בשת. פשחוזרים לירקום, הרי החתן שלה הסתלק לחמה, שהיא האם העליונה. ומשלשת הגונים הללו של הפנים תלויים שבועים ושפתים פנים פחושבון חס"ד, ובהם מאתים ושש עשרה אותיות פחושבון גבור"ה, וזהו הסוד של ויעבר יהו"ה, סוד העבור, מאיר בהם לפלה בארבע פנים, זהו שכתוב וארבעה פנים לאחת, והעמוד האמצעי הוא וא"ו, עבור השנה, שיש בה שלשה עשר חדשים, והם בראשי תבות ו"הו א"ני ו"הו, וכו' הוא אשה (נ"ל איש) והיא אשה עברה, סוד העבור - יסוד, שהוא יסוד טפה שממנה נעשה עבור, שהוא וא"ו, שהרי וא"ו בלי טפה אין לה עבור, וזהו המוח, ששם החכמה.

וא"ו הוא החטם מתקן בפנים, עליהם נאמר וייצר יהו"ה

אַלְהִיִּים, וּמֵאִירִים בְּלֶכֶן וְאָדָם, וְהַחֲטָם שֶׁהוּלֵךְ בְּדֶרֶךְ יֵשֶׁר הוּא חוֹתֵם אֲמֶת, וְאִם אֵינָה בְּדֶרֶךְ אֲמֶת, אֵינָה חוֹתֵם, הַטְּבַעַת שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וּמִשּׁוּם זֶה צִיּוּר הַגְּבִירָה הַדְּמוּת שֶׁלָּהּ שֶׁל הַחֲטָם, מִתְקַן בְּפָנִים וּבְדֶרֶךְ יֵשֶׁר עַל הַפָּנִים, וְשֵׁנֵי נִקְבֵי הַחֲטָם שְׁנֵי נִבְיָאֵי אֲמֶת, הִפָּה - בַּת הַמֶּלֶךְ, וּבָהּ לְשׁוֹן לְמוּדִים, שֶׁהוּא צְדִיק, וְעֲלֶיהָ (וְעֲלֵיהֶם) נֶאֱמַר כְּחוֹט הַשְּׁנֵי שִׁפְתוֹתֶיךָ וּמִדְּבַרְךָ נֶאֱוָה, בַּתוֹרָה, הִפָּה - הַכֶּלֶל שֶׁל הַכֹּל, מִמֶּנּוּ קוֹל וְדְבוּר שֶׁהֵם ו"ה, מִמֶּנּוּ הַכֹּל שֶׁהִיא ה', פֶּה קָטָן סְתוּם בְּאוֹת י', מִתְּתַקֵּן בְּשֵׁמוֹ שֶׁל יְהו"ה, וּמִשּׁוּם זֶה כְּחוֹט הַשְּׁנֵי שִׁפְתוֹתֶיךָ וּמִדְּבַרְךָ נֶאֱוָה.

צִוְאָרְךָ כִּמְגִדֵל הַשֵּׁן - זוֹ יְרוּשָׁלַיִם, עֲלֶיהָ נֶאֱמַר כִּמְגִדֵל דְּוֹד צִוְאָרְךָ, תִּכְשִׁיטֶיהָ - כִּהְנִים לוֹיִם וְיִשְׂרָאֵלִים, בְּנוֵי לְתַלְפִּיּוֹת, זֶה צְדִיק שֶׁהוּא תֵל שֶׁהַכֹּל פּוֹנִים אֵלָיו, הַפְּנוּת שְׁלוֹ - שְׁנֵי נִבְיָאֵי אֲמֶת, שֶׁהַשְּׂכִינָה וְדָאֵי הִיא יְרוּשָׁלַיִם, הַתִּכְשִׁיטִים שֶׁלָּהּ שְׁלֹשַׁת הָאֲבוֹת, הַחֲרוּזִים שֶׁלָּהּ - שְׁנֵי עֲמוּדֵי אֲמֶת.

דְּבַר אַחֵר, צִוְאָרְךָ - זוֹ הַתּוֹרָה, הַתִּכְשִׁיטִים שֶׁלָּהּ - מֵאֲתִים אַרְבַּעִים וְשִׁמּוֹנָה מִצְוֹתֶיהָ, הַחֲרוּזִים וְהַקְּמִיעִים שֶׁלָּהּ הֵם מִמֶּנִּים עַל שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים וְחֲמֵשׁ לֹא תַעֲשֶׂה, שְׁשׁוּמְרִים אוֹתָהּ בָּהֶם, וּכְשִׁמְתַעֲלֶה הַצִּוְאָר בְּתִכְשִׁיטִים שֶׁלָּהּ אֶל הַחֲתָן, כִּמְהָ רִיחוֹת טוֹבִים עוֹלִים בָּהּ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב מִי זֹאת עֲלֶה מִן הַמִּדְבָּר, זֶה הַר סִינַי שֶׁהוּא צִוְאָרוֹ שֶׁל עוֹלָם. מִקְטָרֶת מוֹר - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ אֵלֶיךָ לִי אֵל הַר הַמּוֹר, וּלְבוֹנָה - זוֹ הַלְּבָנָה הַקְּדוּשָׁה, עֲלֶיהָ נֶאֱמַר וְאֵל גְּבַעַת הַלְּבוֹנָה, מִכֹּל אֲבָקֶת רוּכַל - זֶה צְדִיק, שֶׁהוּא כֹל הַכֹּל בְּכֹל.

וְנִהְרִין בְּחִוּוֹר וְסוּמָק, וְחוּטְמָא דְאַזְלָא בְּאַרְחַ מֵיִשְׁר אֵיהִי חוֹתֵם אֲמֶת, וְאִם לֹא אֵיהִי בְּאַרְחַ קְשׁוּט לֹא אֵיהִי חוֹתֵמָא דְגוּשְׁפִּנְקָא דְמִלְפָּא, וּבִגִּין דָּא צִיּוּרָא דְמִטְרוּנִיתָא דִּיּוֹקְנָא דִּילָהּ דְחוּטְמָא, מִתְּתַקֵּן בְּאַנְפִּין וּבְאַרְחַ מֵיִשְׁר עַל אֲנְפִין, וְתִרִין נוֹקְבִין דְחוּטְמָא תְּרֵי נִבְיָאֵי קְשׁוּט, פּוּמָא בְּרַתָּא דְמִלְפָּא, וּבָהּ לְשׁוֹן לְמוּדִים דְאֵיהוּ צְדִיק, וְעֲלָהּ (ג"א וְעֲלֵיהוּ) אֶתְמַר (שִׁיר ד' ג) כְּחוֹט הַשְּׁנֵי שִׁפְתוֹתֶיךָ וּמִדְּבַרְךָ נֶאֱוָה בְּאוּרֵיִיתָא, פּוּמָא כְּלָלָא דְכֹלָא, מִינָהּ קוֹל וְדְבוּר דְאֵינוֹן ו"ה, מִינָהּ הַכֹּל דְאֵיהִי ה', פּוּמָא דְקִיקָא סְתִימָא בְּאוֹת י', מִתְּתַקֵּן בְּשֵׁמָא דִּיהו"ה, וּבִגִּין דָּא כְּחוֹט הַשְּׁנֵי שִׁפְתוֹתֶיךָ וּמִדְּבַרְךָ נֶאֱוָה.

צִוְאָרְךָ כִּמְגִדֵל הַשֵּׁן (שֵׁם ז' ה), דָּא יְרוּשָׁלַיִם, עֲלָהּ אֶתְמַר (שֵׁם ד' ד) כִּמְגִדֵל דְּוֹד צִוְאָרְךָ, תִּכְשִׁיטִין דִּילָהּ כִּהְנִים לוֹיִים יִשְׂרָאֵלִים, בְּנוֵי לְתַלְפִּיּוֹת דָּא צְדִיק דְאֵיהוּ תֵל שֶׁהַכֹּל פּוֹנִים בּוֹ, פְּנוּת דִּילֵיהּ תִרִין נִבְיָאֵי קְשׁוּט, דְשְׂכִינְתָּא וְדָאֵי אֵיהִי יְרוּשָׁלַיִם, תִּכְשִׁיטִין דִּילָהּ תֵלֵת אֲבָהֶן, חֲרוּזִין דִּילָהּ תְּרֵי סְמִכֵי קְשׁוּט.

דְּבַר אַחֵר צִוְאָרְךָ דָּא אוּרֵיִיתָא, תִּכְשִׁיטִין דִּילָהּ רַמ"ח פְּקוּדִין דִּילָהּ, חֲרוּזִין וּקְמִיעִין דִּילָהּ אֵינוֹן מִמֶּנּוּן עַל שְׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה, דְנִטְרִין לָהּ בַּהוֹן, וְכַד אֶסְתַּלַּק צִוְאָר בְּתִכְשִׁיטִין דִּילָהּ לְגַבֵּי חֲתָן, כִּמְהָ רִיחוֹן טְבִין סְלָקִין בָּהּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שֵׁם ג' ו) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר, דָּא טוּרָא דְסִינַי דְאֵיהִי צִוְאָר עֲלָמָא, (שֵׁם) מִקְטָרֶת מוֹר דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְאֶתְמַר בֵּיהּ (שֵׁם ד') אֵלֶיךָ לִי אֵל הַר הַמּוֹר, וּלְבוֹנָה דָּא סִיְהָרָא קְדִישָׁא, עֲלָהּ אֶתְמַר וְאֵל גְּבַעַת הַלְּבוֹנָה, מִכֹּל אֲבָקֶת רוּכַל דָּא צְדִיק, דְאֵיהוּ כֹל כְּלִיל כְּכֹלָא.